МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський національний університет

НАУКА. ОСВІТА. МОЛОДЬ

Збірник матеріалів
XIX Всеукраїнської наукової конференції
студентів та молодих науковців
(Умань, 5 травня 2026 р.)

Умань
2026

УДК 378.147.091.33-028.42(06) **2786-782X Print**
Н34

Збірник засновано у 2008 р.
Періодичність: раз на рік
Засновник: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.
Адреса: вул. Садова, 2, м. Умань, Черкаська область, Україна, 20301.
Телефон: (04744) 40281.
E-mail: uman.nom@gmail.com.
Реєстрація суб'єкта у сфері медіа від 28.12.2023 № 1982. ***Ідентифікатор медіа:*** R30-02361.

Головний редактор:
Годованюк Т. Л. – доктор педагогічних наук, професор Уманського національного університету.
Заступник головного редактора:
Гедзик А. М. – доктор педагогічних наук, професор Уманського національного університету.
Відповідальний секретар:
Тітова Л. О. – доктор філософії, викладач Уманського національного університету.

Члени редакційної колегії:
Балдинюк О. Д. – кандидат педагогічних наук, доцент Уманського національного університету;
Браславська О. В. – доктор педагогічних наук, професор Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького;
Григоренко Т. В. – доктор педагогічних наук, професор Національного університету біоресурсів і природокористування України;
Коваленко А. С. – кандидат педагогічних наук, доцент Уманського національного університету;
Коломієць Н. А. – кандидат педагогічних наук, доцент, директор освітнього центру «Ukrainian refugee education center», вчитель української мови в Maszoret Avot Óvoda Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Gimnázium (м. Будапешт, Угорщина);
Мельник О. С. – кандидат технічних наук, доцент Уманського національного університету;
Мельникова О. М. – кандидат педагогічних наук, доцент Уманського національного університету;
Опацький І. Ю. – кандидат історичних наук, директор Уманського ліцею №1 Уманської міської ради Черкаської області;
Осадченко Т. М. – кандидат педагогічних наук, доцент Уманського національного університету;
Тягай І. М. – кандидат педагогічних наук, доцент Уманського національного університету;
Чвертко Л. А. – кандидат економічних наук, доцент Уманського національного університету.

Рекомендовано до друку Вченою радою
Уманського національного університету
(протокол № 11 від 30 квітня 2026 р.)

Н34 **Наука.** Освіта. Молодь : зб. матеріалів XIX Всеукр. наук. конф. студентів та молодих науковців (Умань, 5 травня 2026 р.) / МОН України, Уманський нац. ун-т; за ред. Т. Л. Годованюк ; [редкол.: О. Д. Балдинюк, О. В. Браславська, Т. В. Григоренко та ін.]. – Умань : Візаві, 2026. – 354 с.

До збірника увійшли матеріали XIX Всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих науковців «Наука. Освіта. Молодь», яка відбулася на базі Уманського національного університету 5 травня 2026 року.

УДК 378.147.091.33-028.42(06)

Відповідальність за достовірність поданої інформації (зміст, точність цитат, прізвищ, дат тощо), а також за дотримання академічної доброчесності у своїх матеріалах несуть автори публікацій.

© Уманський національний університет, 2025

З М І С Т

Andrii Antushev, Tetiana Matvieieva
The formation of professional ethics in future engineers
based on the principles of academic integrity 12

Alina Vlasenko
Youth slang as a reflection of a contemporary culture…..……. 13

Danylo Horlushko, Tetiana Matvieieva
Student self-organization under martial law …….. 17

Maksym Katashynskyi, Faina Gareeva
Academic integrity as the foundation
of the professional ethicsof a future engineer ……..…….. 19

Anatolii Krymus, Tetiana Matvieieva
Artificial intelligence in education: balancing opportunities and risks ……. 21

Ruslan Lemeshchuk
Decision-making in the optimal selection of a personnel
adaptation system for small agricultural enterprises ……..……...… 23

Sofia Panchenko
Semantic extension of the adjective “dick” in German idioms ...…….. 25

Kamila Sientierieva
AI tools in language learning: ChatGPT, Grammarly, and Speak App …… 28

Yaroslav Shamray, Faina Gareeva
The role of fundamental disciplines in shaping the knowledge base
of future professionals ……... 31

Антон Бабенко
Макіавеллізм. Методи ведення війни та пропаганди ……..……. 34

Наталія Барвінок, Юлія Дикун, Анна Когут
Перспективи розвитку готельного та ресторанного господарства
в Черкаській області …… 36

Олена Барчук
Виклики та ризики для членів сімей військовослужбовців
(психоемоційні, соціально-економічні, правові) ……..… 39

Юлія Белішко
Кінодубляж як вид аудіовізуального перекладу …….. 42

Зоя Білецька
Промисловий переворот у Європі у «довгому» XIX столітті:
цивілізаційний вимір та регіональні моделі ...…….. 44

Марк Бордюжа
Аналіз траєкторій руху 3D-об'єктів
на основі методів лінійної алгебри ……..…….……. 48

Наталя Борисюк
Виховання ціннісного ставлення до державних символів
у молодших школярів в умовах сучасних соціокультурних
викликів ……..... 51

Юлія Бричук, Дар'я Мельник
Роль інноваційних технологій у підвищенні
конкурентоспроможності туристичних підприємств
на прикладі туроператора Join UP! …...……. 53

Володимир Бровченко
Сакрально-історичні образи та сатирична візія
державності в сучасній українській ативоєнній поезії
(на матеріалі віршів Василя Денисюка «Тобі сьогодні
вперше вік Христа» й «Заспівали колискову КАБи») ……...….. 56

Олександра Бурдейна
Трансформація системи підготовки управлінських
кадрів в умовах цифровізації: від компетентнісного
підходу до edtech-рішень ……..…….. 59

Олександра Бурдейна
Формування soft skills як стратегічний пріоритет
у системі підготовки та професійного розвитку
управлінських кадрів ……..……. 63

Олена Варовіна
Розвиток навичок співпраці учнів старшої школи
на уроках англійської мови за допомогою інтерактивних технологій ..……. 67

Василь Власюк
Взаємовідношення науки й мистецтва у сучасному світі ……... 71

Валентина Войтовська
Особливості процесу повернення ветеранів
до цивільного життя: соціально-психологічний аспект ……..……... 74

Єлизавета Волова
Еволюція артилерійського застосування
в умовах дронізації поля бою ……..….. 77

Світлана Гарбар
Підготовка майбутніх вихователів до використання дитячої
мультиплікації в роботі з дітьми дошкільного віку ..……... 79

Анна Гець
Структурні зміни та глобальні виклики світового ринку
інформаційних послуг в умовах цифрової трансформації …...…...…… 83

Катерина Гноєва
Громадсько-просвітницька діяльність родини Крамаренків
у контексті культурного розвитку Уманщини початку ХХ століття ……. 86

Вероніка-Віталія Гордієнко
Формування здоров'язбережувальної компетентності
учнів початкових класів …….. 88

Владислав Гуцол
Механізм функціонування ринку досконалої конкуренції
та умови його рівноваги ……...……... 90

Ольга Дегтяренко
Трансформація польської національної ідентичності
у першій половині XIX століття ……..……. 93

Дар'я Демчук-Маригіна
Використання робочих аркушів при виконанні практичних робіт
з теми «Атмосфера» на уроках географії у 6 класі ..……... 98

Аліна Деркач
Критерії оцінювання добробуту та його рівень в Україні …….. 101

Деяк Денис
Використання ДЗЗ для дослідження лісів Уманського району
Черкаської області ……...….. 104

Дар'я Дідковська
Невербальна комунікація в сучасній філології ……... 107

Тетяна Дімітрова
Методика навчання розв'язанню показникових рівнянь
і нерівностей учнів у шкільному курсі математики ……..... 109

Владислав Довганюк
Біолого-екологічні особливості відтворення
та вирощування представників роду Iris L.
у контексті їх використання в освітньому
та декоративному рослинництві …… 111

Олег Драченко
Роль інформаційних мереж у формуванні
професійних компетентностей здобувачів
професійної освіти у галузі цифрових технологій ……..……. 113

Олександр Дьомкін
Ресурсний потенціал неурядових організацій
та волонтерського руху в системі підтримки
внутрішньо-переміщених осіб похилого віку ……..……. 115

Ірина Дяченко
Інклюзивний розвиток територій як основа
сталого фінансово-економічного зростання ……. 117

Ірина Заволока
Психологічні виклики дистанційного навчання
для студентської молоді ……...……...… 121

Катерина Загородня
Формування здоров'язбережувальної компетентності
учнів початкової школи в умовах НУШ …..……..... 123

Віктор Заленський
Розвиток інформаційно-комп'ютерної компетентності
майбутніх викладачів у процесі використання
дистанційних технологій навчання …… 125

Анна Ільницька
Роль сучасної української літератури у формуванні
патріотичних чеснот молоді (на прикладі роману
В. Шкляра «Характерник») …… 127

Марія Касьян
Інтерактивні онлайн-сервіси як засіб підвищення мотивації
до навчання інформатики ……...…… 131

Артем Кизуб
Використання кейс-методу на заняттях з історії.
Розробка методики та приклади впровадження
для аналізу складних історичних проблем ……..... 133

Вадим Кібаленко
Мотивація викладача до формування підприємницької
культури в освітньому середовищі …… 135

Анастасія Ківа
Основні проблеми національної економіки України
в сучасних умовах ……..... 139

Каміла Кобзар
Компресія та її значення в усному перекладі ……..……. 141

Арсеній Ковальчук
Юнгівські функції та студентський успіх.
Як мислення визначає результат ……..……..... 143

Інна Ковтанюк, Максим Ковтанюк
Потенціал NotebookLM для сучасної освіти …….…… 145

Таїса Колісник
Проблема формування логіко-математичної компетентності
у дітей старшого дошкільного віку ……..……..…… 147

Олена Король
Логопедичний супровід розвитку артикуляційної моторики
у дітей із загальним недорозвиненням мовлення ……. 150

Тетяна Коструба
Шафран гарний в природі та культурі ……... 152

Юлія Косякова
Організаційно-педагогічні умови забезпечення
ефективної взаємодії вчителя-логопеда і вихователя
в процесі логопедичного супроводу дітей
з порушеннями мовлення ……..…. 154

Ірина Кузнєцова
Невербальна комунікація як чинник міжкультурних відмінностей ……... 158

Карина Кулакевич
Доместикація та форенізація як засоби передачі
культурної ідентичності в перекладі …… 161

Наталія Кундеус
Аналіз проєкту землеустрою щодо відведення земельної
ділянки для облаштування прибережної смуги …… 164

Богдана Куровська
Неприступна фортеця Старокостянтинів …….. 167

Сергій Куценко
Цифрові інструменти візуалізації історичного матеріалу:
використання сервісу Timeline JS на уроках історії ……. 170

Володимир Лавренюк
Управління фінансовою стійкістю підприємства
в умовах економічної нестабільності ……..... 174

Анна Лещенко
Бути тут і зараз: функції вставлень у повісті
Марини Павленко «Моя класнюча дівчинка» ……...……... 176

Марина Лєдок, Вячеслав Сероштан
Методичні підходи до організації уроків інформатики
з використанням MozaBook …… 180

Вікторія Лисенко
Умови формування стресостійкості
здобувачів вищої освіти у період війни ..…….. 183

Лілія Ліжевська
Удосконалення системи мотивації та оплати праці робітників
для підвищення їхньої продуктивності ……. 185

Лія Лукіна
Англіцизми в сучасній польській мові:
тенденції та особливості функціонування ……...……. 189

Аліна Любченко
Соціальні гарантії для молоді в Україні:
проблеми реалізації та напрями вдосконалення ……..…… 191

Олексій Макаров
Суб'єктивна оцінка впливу війни
та непрямі індикатори благополуччя особистості ……...…… 194

Сергій Мамиченко
Сучасні форми організації навчання у закладах вищої освіти
та їх відображення у дидактичній термінології …… 197

Олена Марчик
Творчість сучасних письменників про російсько-українську
війну як засіб формування ціннісних та
громадянських компетентностей учнів ……..…… 200

Анна Марчук
Фразеосистема як складник ідіостилю Марини Павленко
(на матеріалі твору «Домовичок і купа проблем») ……..…… 203

Ірина Марчук
Геополітичне значення Віденської битви:
зміна балансу сил у Центрально-Східній Європі ……..….... 207

Ірина Марчук
Використання соціальних мереж у вивченні іноземних мов ……..…. 211

Ірина Марчук
Краса і влада: Ян Гуйфей та У Цзетян
через призму історичних джерел ……... 214

Ірина Марчук
Особливості формування національної самосвідомсті учнів
у процесі вивчення історії України ……..…….. 218

Анастасія Масельська
Онлайн-консультування як новий формат
соціальної роботи: можливості та ризики ……...……...……... 221

Софія Мельник, Дмитро Папенко
Роль ракетно-артилерійської розвідки
у забезпеченні вогневої міці Збройних Сил України ……... 225

Максим Микитчак
Змістовна характеристика суб'єктності особистості
здобувача в аспекті його адаптаційних можливостей
в умовах навчального процесу ……...…… 226

Анастасія Мошківська
Методичні аспекти ознайомлення учнів
із секреторними структурами рослин у процесі вивчення біології ……..... 229

Анна Олексійко
Формування фразеологічної компетенції старшокласників:
від рецепції до продуктивного вживання ……...……... 233

Вікторія Павлюк
Застосування технологій штучного інтелекту
у мовній підготовці студентів закладів вищої освіти ….……. 235

Юлія Павлюк, Ірина Трачук
Arcade в Padlet як інструмент гейміфікації навчання ……..…… 238

Роман Панченко
Міграційні процеси в Європі у перші десятиліття
після Другої світової війни ……. 240

Дар'я Пахомова
Психологічні особливості спілкування
медичної сестри з пацієнтами ……...……. 243

Роман Пересоляк
Іноземний досвід у формуванні кадастрових файлів обміну ……. 246

Анастасія Петріченко
Попередження проявів булінгу
в старшому дошкільному віці …….……... 249

Тетяна Піуткіна
Підтримка психічного здоров'я сімей,
що виховують дітей з особливими
освітніми потребами, в умовах війни ……..…….. 251

Анастасія Похилюк
«Лісова пісня» Лесі Українки
в позакласній роботі вчителя-словесника …….…… 254

Марія Приймак
Економічні проблеми аграрної сфери в умовах воєнного стану .....……... 258

Володимир Прилуцький, Галина Крусір
Сучасні підходи до управління органічними відходами:
роль *Hermetia illucens* у реалізації стратегій циркулярної економіки ……..... 261

Юлія Пришлюк
Формування культурологічної компетентності учнів
під час вивчення етнокультурних кодів у сучасній літературі ……...…… 263

Анна Пурей
Сучасні підходи до підвищення
конкурентоспроможності бізнесу …….……. 267

Владислав Ріпа
Проблема сепаратизму в Україні …….…….. 269

Алевтина Сокуренко
Психологічні техніки самодопомоги при
тривожно-депресивних станах у кризовий період ……..……. 271

Ольга Стовбур
Парадокс як концептуальна модель гіперконцепту
CHRISTIANITY у творчості Гілберта Кіта Честертона ……..…… 274

Ігор Сябро
Українська Вільна академія наук
як осередок української еміграційної освіти …...……. 276

Юлія Танасійчук
Фізичне виховання як чинник формування
культури здоров'я школярів …….……..…… 279

Вікторія Тараненко
Діяльність наукового товариства імені Шевченка …….….. 283

Любов Тітова
Blooket як інструмент гейміфікації
у підготовці майбутніх учителів ……..…….. 285

Анна Турчина
Кібербезпека як складова цифрової грамотності
здобувачів професійної освіти …….…….. 287

Оксана Умрихіна
Соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами
в умовах воєнного стану ……. 289

Діана Ханас
Розвідувальна діяльність на українських землях:
від доби Козацтва до періоду Української революції
(1917–1921 рр.) ……..... 291

Дарія Хоменко
Вільгельм Олександрович Поггенполь –
основоположник агрометеорології та фенології в Україні …...……..… 293

Марина Хоменчук
Інформаційно-комунікаційні технології,
як засіб розвитку пошуково-дослідницької діяльності
молодших школярів в умовах Нової української школи ……..….. 298

Валентина Цимбалюк
Художньо-мовленнєва компетентність дітей старшого
дошкільного віку як предмет наукового дослідження ..……...…… 301

Олена Циня
Формування художнього смаку та моральних
орієнтирів учнів 10 класів засобами драми-феєрії
«Лісова пісня» Лесі Українки ……. 304

Діана Цівенко
Сучасні підходи до перекладу в умовах глобалізації:
виклики та можливості ……..……. 306

Ілля Цюпа
Прояв димінутивів в німецьких казках
«Білосніжка» і «Червона шапочка» ……...…… 309

Ігор Чаус
Економічні моделі відновлення регіональної інфраструктури
в умовах післявоєнної реконструкції ……..…….. 313

Світлана Червятюк
Вплив геометричних параметрів футеровки кульового млина
на стабільність формування контрольного класу подрібнення
при переробці магнетитових кварцитів ……...…….. 316

Віктор Черкасець
Актуальні аспекти формування критичного мислення
сучасної студентської молоді ……. 319

Вадим Чичук, Інна Якимова
Розвиток самоосвітньої компетентності учнів
старших класів на уроках технологій …….……... 321

Анастасія Чокова
Перша жінка адвокат в Україні – Катерина Флейшиць ……. 324

Людмила Шаврова
Форми звертання в німецькій мові: традиції та сучасні тенденції ..……... 326

Вікторія Шевчук
Логопедичний супровід дітей дошкільного віку
із загальним недорозвитком мовлення ……. 328

Лада Шкулькова, Фаїна Гарєєва
Штучний інтелект у технічній освіті:
від автоматизації рутини до етичних викликів ……...…….. 331

Світлана Ященко
Сучасний стан та перспективи розвитку технологій
збагачення магнетитових кварців в Україні ...……..……. 333

Юлія Ящук
Вплив попиту і пропозиції на формування ринкової рівноваги ……. 337

НАШІ АВТОРИ 340

Юлія Павлюк
Ірина Трачук

ARCADE В PADLET ЯК ІНСТРУМЕНТ ГЕЙМІФІКАЦІЇ НАВЧАННЯ

У сучасному освітньому просторі дедалі більшої ваги набувають цифрові інструменти, які здатні не лише передавати знання, а й утримувати увагу здобувачів освіти. Одним із таких інструментів є функція Arcade у платформі Padlet, що відкриває нові можливості для інтерактивного та залученого навчання. Вона поєднує елементи гри з навчальним контентом, створюючи середовище, у якому учні не просто сприймають інформацію, а активно взаємодіють із нею [3].

Arcade у Padlet можна розглядати як інструмент гейміфікації, тобто впровадження ігрових механік у неігровий контекст. У даному випадку йдеться про освітній процес. Завдяки цьому підходу традиційні форми контролю знань, такі як-от тестування або опитування, трансформуються у більш привабливий формат. Учні отримують завдання, які мають чітку навчальну мету, але подаються у вигляді гри, що значно підвищує рівень зацікавленості.

Однією з ключових характеристик Arcade є інтерактивність. На відміну від пасивного сприйняття інформації, коли учень лише читає або слухає, тут він змушений діяти: відповідати, обирати, реагувати. Така активна участь сприяє глибшому засвоєнню матеріалу, адже знання формуються через практику. Крім того, миттєвий зворотний зв’язок дозволяє учням одразу бачити результати своїх дій, що є важливим фактором у процесі навчання. Це допомагає швидко виявляти прогалини у знаннях і коригувати їх.

Використання Arcade у навчанні може бути надзвичайно різноманітним і залежить від цілей викладача. Наприклад, під час вивчення нового матеріалу цей інструмент може виступати як спосіб первинного закріплення знань. Після пояснення теми викладач створює інтерактивне завдання, у якому учні застосовують щойно отримані знання. Такий підхід допомагає одразу перевести теорію у практику, що значно підвищує ефективність навчання.

Не менш важливою є роль Arcade у процесі повторення матеріалу. Підготовка до контрольних робіт або іспитів часто асоціюється у студентів із монотонністю та перевантаженням. Використання ігрових форматів дозволяє зробити цей процес більш легким і навіть захопливим. Здобувачі можуть змагатися між собою, намагатися покращити свої результати або просто перевіряти власні знання у менш стресовій атмосфері.

Окремої уваги заслуговує вплив Arcade на мотивацію. Ігрові елементи, такі як бали, швидкість виконання, рівні або досягнення,

стимулюють учнів до активнішої участі. Навіть ті, хто зазвичай не проявляє високої зацікавленості у навчанні, можуть включитися у процес через бажання досягти кращого результату. Це особливо важливо в умовах дистанційного навчання, де складніше утримати увагу аудиторії [2].

Важливим аспектом є також можливість організації групової роботи. Arcade можна використовувати як інструмент для командних активностей, де учні разом розв'язують завдання або змагаються з іншими командами. Такий формат сприяє розвитку комунікативних навичок, вмінню працювати в колективі та спільно досягати результату. Крім того, це створює більш живу і динамічну атмосферу на занятті.

Для викладачів Arcade є зручним інструментом ще й тому, що не потребує складних технічних навичок. Інтерфейс Padlet інтуїтивно зрозумілий, що дозволяє швидко створювати навчальний контент. Це значно економить час і дає змогу зосередитися на методичній складовій заняття. До того ж, автоматизація перевірки відповідей зменшує навантаження на викладача.

Водночас важливо усвідомлювати, що Arcade не є універсальним рішенням для всіх освітніх задач. Не кожну тему можна легко адаптувати до ігрового формату, особливо якщо вона потребує глибокого аналітичного опрацювання або розгорнутих відповідей. Крім того, існує ризик, що учні можуть більше зосереджуватися на ігровому процесі, ніж на змісті завдань. Саме тому важливо зберігати баланс між розважальним і навчальним компонентами.

Ще одним фактором, який варто враховувати, є технічна складова. Для повноцінного використання Arcade необхідний стабільний доступ до Інтернету та наявність відповідних пристроїв. У деяких освітніх середовищах це може бути обмеженням, що впливає на можливість впровадження інструменту.

Загалом Arcade у Padlet є ефективним засобом модернізації освітнього процесу. Він дозволяє зробити навчання більш інтерактивним, динамічним і орієнтованим на учня. За умови продуманого використання цей інструмент здатен не лише підвищити рівень засвоєння матеріалу, а й сформувати позитивне ставлення до навчання загалом.

Список використаних джерел

1. Ковтанюк І. І. Формування дослідницької компетентності майбутніх учителів інформатики засобами хмарних та мобільних технологій : дис. … д-ра філософії. Умань, 2025. 349 с.
2. Криворучко І. І., Плецький О. В. Використання віртуальних інтерактивних дошок у викладанні інформатики під час дистанційного навчання. *Наука. Освіта. Молодь :* XVII Всеукр. наук. конф. студентів та молодих науковців, м. Умань, 30 квіт. 2024 р. Умань, 2024. С. 113–115.

3. Тітова Л. О., Шведова Н. П. Огляд інтерактивних онлайн-дошок. *Сучасні інформаційні технології в освіті і науці :* зб. матеріалів XVI Всеукр. наук.- практ. конф. для молодих уч. та здобувачів освіти, м. Умань, 10–11 квіт. 2025 р. Умань, 2025. С. 267–271.
4. Трачук І. Д., Павлюк Ю. А. Використання хмарних сервісів у навчанні інформатики та математики. *Сила математики: від розрахунків до інновацій :* студентсько-учнівська науково-практична конференція, м. Умань, 05 лист. 2025 р. Умань, 2025. С. 49–52.

Роман Панченко

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЄВРОПІ У ПЕРШІ ДЕСЯТИЛІТТЯ ПІСЛЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Європейська інтеграція розпочалася у повоєнний час і зазнала першої інституціалізації через об'єднання кількох країн у Європейську спільноту вугілля та сталі. До офіційного створення Європейського Союзу після підписання Маастрихтського договору у 1992 році спільнота пройшла через різні процеси, серед яких домінували економічні та соціально-політичні. Міграція відігравала не останню роль у творенні об'єднання європейських держав – як фасилітуючу, так і ускладнюючу.

Міграція в Європі еволюціонувала від післявоєнного залучення робочої сили до складного, багаторівневого явища, що характеризується зміною геополітичних ландшафтів і трансформацією підходів до інтеграції. Починаючи з 1950-х років, Європа почала від континенту еміграції до «континенту імміграції», де міграція нині часто має більший вплив на структуру населення, ніж співвідношення народжуваності та смертності.

Слід зазначити, що у другій половині XX століття не було повних даних про хронологічну динаміку та географію всіх релевантних міграційних потоків. Перша проблема полягала в реєстрації, адже не кожен, хто залишив певну країну й оселився в іншій, задекларував себе як мігрант. Те ж стосувалося й тих, хто повернувся з іншої країни. Друга проблема – це визначення статусу мігранта, яке відрізнялося в різних країнах. У більшості країн Західної Європи вирішальним критерієм для розмежування була національність або громадянство. Лише в небагатьох країнах іммігрантів офіційно чи статистично поділяють на аналітичні категорії. Науковці в галузі міграційних студій [6, 5, 2] робили спроби виокремити мігрантів за ознакою приналежності до груп «народжених за кордоном» або «іноземці», але це теж не давало підстав для чіткої класифікації, адже вони могли належати до різноманітних категорій: